

Vastineen antaminen Kilpailu- ja kuluttajavirastolle liikelaitos Mestarin toimintamuodosta

Kuntatekniikkaliikelaitos Mestar toimii tällä hetkellä liikelaitosmuodossa ja tuottaa kuntatekniikan palveluita kaupunkikonsernille. Palvelutuotannossaan liikelaitos tekee tiivistä yhteistyötä alueen yritysten kanssa. Liikelaitosmuodossa harjoitettuna toiminnassa on haasteita lainsäädännön ja markkinoiden toimivuuden näkökulmasta.

Kuopion kaupungin on 31.5.2019 mennessä toimitettava Kilpailu- ja kuluttajavirastolle (KKV) yksityiskohtainen toteuttamissuunnitelma Kuntatekniikkaliikelaitos Mestarin toiminnan yhtiöittämisestä tai vaihtoehtoisesti vetäytymisestä kilpailuilla markkinoilla harjoitettavasta toiminnasta. Toteuttamissuunnitelman tulee sisältää myös toteuttamisaikataulu sekä selvitys siitä, miten ja missä toimielimissä suunnitelma tullaan käsittelemään.

Lisäksi suunnitelman tulee sisältää selvitys Mestarin kustannuslaskennan kehittämistä sekä Mestarin toimenpiteistä markkinaperusteisen hinnoittelun toteuttamiseksi. Suunnitelmassa ja Mestarin toiminnassa on myös huomioitava kilpailulakiin 1.1.2020 alkaen ehdotettu muutos (HE 68/2018), jonka (esityksen 30 d §) mukaan kunnan, kuntayhtymän, valtion tai niiden määräysvaltaan kuuluvan yksikön tulee pitää kilpailutilanteessa markkinoilla harjoitettavasta taloudellisesta toiminnastaan erillistä kirjanpitoa.

Mestarin toimintamuodon osalta on laadittu selvitys, jonka avulla voidaan tunnistaa eri vaihtoehdot toiminnan järjestämiseksi tulevaisuudessa. Mestarin toimintamuodosta on tehtävä periaatteellinen päätös toukokuun aikana. Kyseinen selvitys jaetaan viiteaineistona kokoukseen osallistuville.

Selvityksen tuloksena voidaan todeta, että on tarkoituksenmukaisinta muodostaa Mestarista in-house-yhtiö. Mestarin palvelutoiminta yhtiöitetään Kuopion kaupungin omistamaan osakeyhtiöön. Palvelutuotanto, henkilöstö (ns. liikkeenluovutus), sopimukset, tase-erät yms. siirretään perustettavalle yhtiölle. Hankintalain mukaan sidosyksikkö tulee olla erillinen toimija ja päätöksenteon kannalta itsenäinen. Lisäksi hankintayksikön on myös käytettävä sidosyksikköön määräysvaltaa yksin tai yhdessä muiden hankintayksiköiden kanssa. Sidosyksikkö saa harjoittaa enintään 5% ja enintään 500 t€ osuuden liikevaihdostaan ulkopuolisten tahojen kanssa.

Mestarin palveluita ostavat konserniyhtiöt tulee liittää uuden yhtiön omistajiksi. Usean omistajan sidosyksikössä hankintayksiköiden tulee yhdessä käyttää määräysvaltaa sidosyksikköön. Käytännössä sidosyksikön toimielimet koostuvat kaikkien hankintayksiköiden edustajista, jolloin hankintayksiköt käyttävät yhdessä ratkaisevaa päätösvaltaa sidosyksikön strategiaan tavoitteisiin ja tärkeisiin päätöksiin.

Kuopion kaupungin omistajaohjausjaosto on käsitellyt asiaa kokouksessaan 29.4.2019.

20.05.2019

141 §

Sidosyksikkönä toimiva Mestar Oy voi ottaa vastaan omistajien tilaamia töitä ilman kilpailutusta. Lisäksi uusi toimintamuoto lisää toiminnan ja talouden läpinäkyvyyttä sekä mahdollistaa nopeamman reagointikyvyn ja ketterämmän päätöksenteon. Osakeyhtiömuotoinen toiminta mahdollistaa myös palveluiden tarjoamisen yhtiöön mahdollisesti myöhemmin omistajaksi tuleville osakkaille. In-house yhtiön perustamisesta ja liikelaitoksen toiminnan siirtämisestä ja siirtämisen periaatteista yhtiöön päätetään kaupunginvaltuustossa kaupunginhallituksen esityksestä vuoden 2019 loppuun mennessä. Yhtiö perustetaan vuoden 2020 aikana ja kaupunginvaltuusto päättää kaupunginhallituksen esityksestä liiketoimintasiirrosta yhtiöön vuoden 2020 aikana siten, että yhtiön toiminta voi alkaa 1.1.2021.

Yhtiön perustamispäätöksen jälkeen omistajaohjausjaosto päättää ohjeistaa Mestarin palveluja käyttäviä konserniyhteisöjä päättämään ensi tilassa perustettavan in-house -yhtiön osakkeiden hankkimisesta. Ennen uuden yhtiön perustamista Mestar toimii liikelaitoksena tarjoten palveluitaan pääsääntöisesti tuleville omistajille siten, että se aktiivisesti luopuu myynnistä ulkopuolisille tahoille.

Mestarissa on keväällä 2019 käynnistetty kustannuslaskennan ja kirjanpidon projektit, joiden tarkoituksena on kustannuslaskennan kehittäminen sekä markkinoilla harjoitettavan taloudellisen toiminnan kirjanpidon eriyttäminen ja markkinaperusteisen hinnoittelun periaatteiden määrittäminen.

Vaikutusten arviointi

Asia on yritysvaikutuksiltaan elinkeinoelämän viestimän tavoitteen mukainen: Mestar tulee toimimaan yhtiömuodossa sekä nykyistä vähemmässä määrin kilpailuilla markkinoilla. Mestar hyödyntää edelleen alihankintaa ja avaa mahdollisuuksia paikallisille ja alueellisille yrityksille.

Viiteaineisto

1 4196/2019 Mestar toimintamuotoselvitys (liite kaupunginhallitukselle)

Valmistelija

Pauliina Pietikäinen

etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

puh. +358 44 718 2161

Päätösehdotus

Kaupunginjohtaja Jarmo Pirhonen

Kaupunginhallitus päättää antaa lausuntonaan Kilpailu- ja kuluttajavirastolle seuraavaa:

1. In-house-yhtiön perustamisesta ja liikelaitoksen toiminnan siirtämisestä osakeyhtiöön päätetään kaupunginvaltuustossa kaupunginhallituksen esityksestä vuoden 2019 loppuun mennessä. Yhtiö on tarkoitus perustaa vuoden 2020 aikana siten, että uusi yhtiö aloittaisi toimintansa 1.1.2021. Yhtiön perustamispäätöksen jälkeen omistajaohjausjaosto ohjeistaa Mestarin palveluja käyttäviä konserniyhteisöjä päättämään ensi tilassa perustettavan in-house-yhtiön osakkeiden hankkimisesta. Ennen uuden yhtiön perustamista Mestar toimii liikelaitoksena tarjoten palvelujaan pääsääntöisesti tuleville omistajille, siten että se aktiivisesti luopuu myynnistä ulkopuolisille tahoille.

2. Mestarissa on käynnissä kustannuslaskennan ja kirjanpidon projektit, joiden tarkoituksena on kustannuslaskennan kehittäminen sekä markkinoilla harjoitettavan taloudellisen toiminnan kirjanpidon eriyttäminen ja markkina-perusteisen hinnoittelun periaatteiden määrittäminen.

3. Mestarista laadittu toimintamuotoselvitys toimitetaan Kilpailu- ja kuluttajavirastolle.

Päätös

Merkittiin, että jäsen Minna Reijonen poistui kokouksesta esteellisenä (yleislausekejäävi) asiakohdan käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.

Talousjohtaja Pauliina Pietikäinen oli kokouksessa kuultavana asiakohdassa. Pietikäinen poistui kokouksesta kuulemisen jälkeen.

Keskusteltuaan kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti kaupunginjohtajan tekemän päätösehdotuksen.

